

Seutulaisen roolia etsimässä Asiaperustainen kansalaisosallistuminen kaupunkiseuduilla

Häkli, Jouni, Kallio, Kirsi Pauliina & Ruokolainen, Olli (2020). A missing citizen? Issue-based citizenship in city-regional planning. *International Journal of Urban and Regional Research*, 44:5, 876-893.

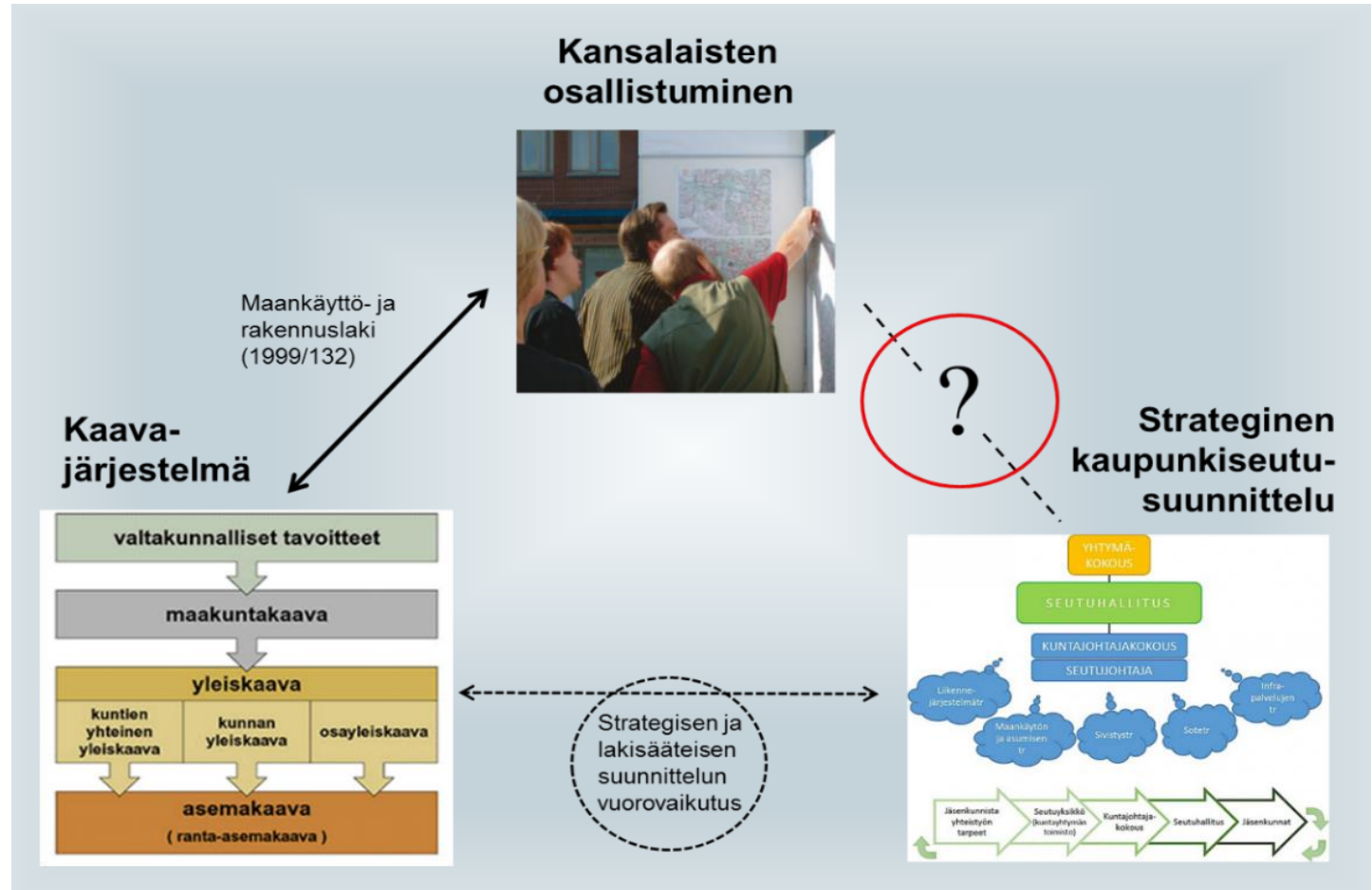
Tutkimushanke: MALPE-koordinaatiosta integroivaan visiointiin (BEMINE)

BEMINE

strategicRESEARCH

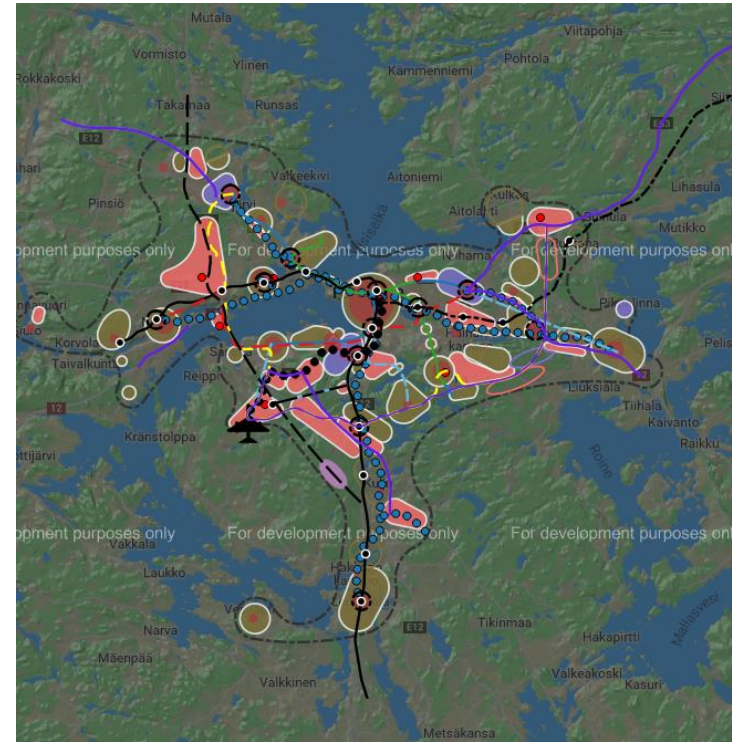
NYKYTILA

Kansalaisten mahdollisuus osallistua elinympäristönsä suunnitteluun on Suomessa turvattu lakisäätöisessä kaavoitusjärjestelmässä; sen rinnalla toimivassa kaupunkiseutujen strategisessa suunnittelussa **”seutulaisten” kansalaisosallistumisen rooli on epäselvä**

TUNNISTETTUJA HAASTEITA

- Kaupunkiseudut eivät ole kunnan kaltaisia vakiintuneita poliittisia yhteisöjä tai hallinnon tasoja => ei **velvoitetta** järjestää kansalaisille osallistumismahdollisuuksia
 - Osallistumisen ja osallistamisen vakiintuneiden muotojen puuttuessa kansalaisten on **vaikea saada tietoa ja vaikuttaa** seudullisessa suunnitteluyhteistyössä tehtäviin yhdyskuntarakenteen linjauksiin
- **Demokratiavajeen** vaara kaupunkiseudullisessa strategisessa suunnittelussa
- **Hyödyntämättä jäävä kansalaisten tietämys** yhdyskuntarakenteen toimivuudesta arjessa

TUTKIMUSTULOKSIA: NYKYTILANNE ASIAANTUNTIJOIDEN NÄKEMÄNÄ

- Seudullinen strateginen suunnittelu ensisijaisesti väline **asiantuntijoiden välisten sektori- ja kuntarajojen ylittämiseen**: verkostoituminen, kunnallisten tietopohjien yhdistäminen, kokonaisuuksien koordinointi
- **Kansalaisten mielenkiinto ja tietotaso riittämätöntä** seudulliseen strategiseen suunnitteluun osallistumiseen
- **Seudullisen kansalaisosallistumisen vähyys** tunnistettu ongelma

Kuva: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sergio Palao

” Ku nää toiminnalliset kaupunkiseudut on ... ihmiset menee rajan yli. Ne käy töissä, ne harrastaa, ne asioi. Ja et se on yhtä toiminnallista kokonaisuutta jolloin se yhden kunnan suunnittelu ei oo aina tarkoituksenmukaista” (Seudull. slu ammattilainen)

”Se on varmasti hirveen hämäreksi jäävä, että mikä on suunnittelu- alustana tää kaupunkiseutu” (Kunnall. slu ammattilainen)

“Sanotaanko nyt mitä vapaamuoto- sempaam yhteis- työhön menee ni sitä vaikeempi siihen on sitten hahmottaa sitä kaduntallaaja mukaan ... ja ei oo mitään pakkookaan siihen välttämättä” (Kunnall. slu ammattilainen)

“Just sit tää asennepuoli.... tosi harvat ajattelee, ikään kuin edes koko sitä kuntatasoa. No seutasosta, puhumattakaan” (Seudull. slu asiantuntija)

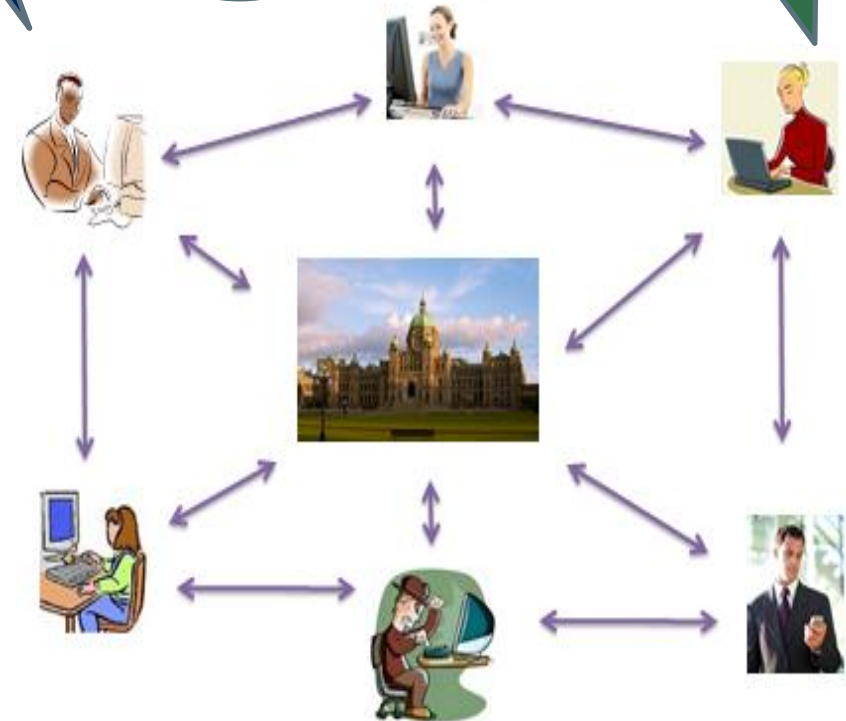
“Mä kaipaisin itte jotain seudullista osallistumismekanismia” (Seudull. slu asiantuntija)

” Meil on ihan älyttömästi semmosii hiljaisii ryhmii joita me ei osallisuudessa löydetä” (Seudull. slu ammattilainen)

”Kanava, jolla vois käydä sitä arvokeskusteluu, minkä tyyppistä seutua asukkaat haluaa” (Kunnall. slu ammattilainen)

TUTKIMUSTULOKSIA: YHTEISKEHITTÄMISEN POHJALTA TUNNISTETTUA

- Tarvitaan osallistumisen käytäntöjä, jotka mahdollistavat **kuntarajat ylittävää keskustelua suunnitteluperiaatteista, arvoista, tulevaisuuden linjauksista**
- **Asiaperustaisesta osallistumisesta** uusia keinoja asiantuntijoiden ja seutulaisten välisen vuorovaikutuksen lisäämiseen kaupunkiseutukehitystä koskevissa kysymyksissä

MITÄ ON ASIAPERUSTAINEN OSALLISTUMINEN?

- Kansalaisten näkemysten hyödyntämistä kysymyksissä, joista he ovat erityisen **kiinnostuneita** ja joista heille on karttunut **kokemuspohjaista** tietämystä
- Suunnittelurutiinien siirtämistä hetkellisesti taka-alalle – tilaa **asioista** lähtevälle vuorovaikutukselle
- Tunnustaa kansalaisten aseman **strategisen suunnittelun** osallistujina, **asuinkunnasta riippumatta**

Kuva: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Sclera

MITEN SE VOISI TOIMIA?

- Suunnittelun asiantuntijoiden tulisi **fasilitoida** keskustelua
 - Tunnistaa arkielämän kannalta **merkityksellisiä asioita**, joista voidaan keskustella seudullisina kysymyksinä
 - Paikantaa kysymyksestä **kiinnostuneita tahoja** sekä **kansalaisryhmiä**, joiden näkemykset jäävät helposti katveeseen
 - Liikkua suunnittelun **ammattikielen ja arjen puhetapojen** välillä

ESIMERKKINÄ liikenne ja liikkuminen

- Monet asiantuntijat nostivat esille **liikenteen** teemana, josta nousee **strategisia, seudullisesti** merkittäviä, kansalaisia **kiinnostavia** asioita
- Liikkuminen **koskettaa kaikkien arkea** ja samalla se on **suurten linjojen kysymys**
- Liikenteen kysymysten ympärille on muodostunut harrastusjärjestöjä, yhdistyksiä ja muita **aktiivisten kansalaisten** yhteenliittymiä
- Liikenneratkaisuihin on tarpeen huomioida myös monia **erityisryhmiä, joiden kokemustieto** on suunnittelulle erityisen arvokasta

